

**Tractatus Exegeticus Ad Librum III. Decretalium Gregorii
IX. Materiam successionis Testamentariæ, & Legitimæ,
nec non Parochorum, Regularium, & Patronorum jura,
aliaque ad rem Liturgicam spectantia ...**

Scharz, Oddo

Salisburgi, 1740

§. II. De Tyrocinio Religioso.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63798](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63798)

nis IX. pag. 273. scribit: *Novellas enim de sacris rebus leges fuisse illi (Justiniano) ab assidentibus doctissimis Episcopis dictatas testatur Procopius Casareensis.* Non ergo pro imperio, & jure proprio Justinianus circa sacra leges tulit, sed sibi ab Episcopis dictatas jure protectionis, & quā Custos SS. Canonum solenniter edidit, & promulgavit. Videatur Natalis Alexander *Hist. Eccles. tom. 5. secul. 6. cap. 7. art. 2. pag. 475. & seq. V. licet vero &c.* Quapropter Vigilius Papa eidem non modo Imperialem, sed Sacerdotalem animum adesse gratulatur scribens Epist. 4. *Unde nos in Domino nimium convenit gloriarī, quod non imperialem solum, sed etiam Sacerdotalem vobis animum concedere sua miseratione dignatus est.* Verum, postquam Justinianus Imperator cum hæreticis sub velamento pacis & concordiae familiaris agere cœpisset, audacior factus, Divinis rebus

plus nimio se immiscuit, munusque Pontificium in ferendis Legibus Ecclesiasticis, iisque exigendis, & in relegandis Episcopis sibi arroganter assumpsit, ut habet Severinus Binius in *not. ad vitam Joannis Papæ III. tom. 6. Concil. Edit. Venet. pag. 500. & in Not. ad Concilium Aurelianense IV. Anno Christi 545.* celebratum, ubi ait, Patres dicti Concilii propterea de Paschate, & Jejunio Quadragesimali Canonem I. & II. edidisse, ut reprimerent temeritatem Justiniani, qui suo edicto Jejunium Quadragesimæ una hebdomada auxerat, & de Paschali tempore iniquam sanctionem promulgaverat. V. tom. 5. Concil. edit. Venet. pag. 1373. Exemplum ergo Justiniani norma non debet esse posteris, ut, quam potestatem ipse circa sacra inique usurpaverat, hanc alii principes sæculares jure sibi vendicent.

§. II.

De Tyrocinio Religioso.

SUMMARI A.

14. Tyrocinium Religiosum describitur.
15. Olim Novitius triennio probandus erat, hodie hæc probatio per annum absolvitur.
16. Excepta Societate Jesu, & aliis quibusdam Ordinibus.
17. Debet hic annus esse mathematicè completus.
18. Quod amplius ostenditur.
19. Quid si probatio in Annum Bissextilem incidat?
19. Subjungitur exceptio.
20. Annus probationis etiam debet esse continuus, quomodo hoc intelligatur?
21. Professione post annum probationis nulliter emissæ, novitiatur propterea repetendus non est.
22. An, qui expleto probationis anno ad seculum redit, reversus deinde ad Monasterium novitiatum de novo inchoare debeat, sub distinctione resolvitur.
23. Antequam Candidatus ad Tyrocinium admittatur, examinandus est.
24. Puncta examinis recensentur.
25. Præprimis ingenii vires, & litterarum profectus explorari debent.
26. Decretum Clementis VIII. hanc in rem explicatur.
27. Penes quem sit potestas Candi-

didatos ad Novitiatum admittendi? 28. De institutione, & Magistro Novitiorum remissive. 29. Ante ultimum bimesire renuntiatio, vel alia dispositio inter vivos à Novitio facta non tenet. 30. 31. 32. 33. Quod per varias Questiones latius exponitur. 34. Decretum Concil. Trid. circa hoc punctum explicatur.

¹⁴ Tyrocinium Religiosum, quod vulgari nomine Novitiatum indigatur, est schola, in qua Novitii animus ad regularem observantiam, in omne posthac vitæ tempus continuandam, per varias exercitationes preparatur, ejusque spiritus, num ex DEO sit, probatur, nec non mores, genius, indoles, & quid valeant humeri, quid ferre reculent, sollicita indagine explorantur. Nam, ut docet S.D. 2.2. Q. 189. artic. 10. ad 1. Dubium potest esse, utrum ille, qui Religioni se offert, Spiritu DEI ducatur, an simulate accedat: & ideo debent (Superiores) accedentem probare, utrum Divino Spiritu moveatur. Non enim facilis est vitæ mutatio, sed cum animæ sit labore, inquit Justinianus in Nov. 5. cap. 2. princ.

¹⁵ Probatio hæc, qua tam Religio mores Novitii, quam ipse rigorem Regulæ periclitari possit, hodie annalis est cap. 16. b. t. olim triennio integro Novitius probandus erat, ut constat ex Regula S. Pachonii, ad quam respexisse videtur Justinianus in Nov. 5. in Epilog. idem triennale tempus pro Novitiorum probatione definiens. S. vero Gregorius M. hanc legem primitus admisit quoad milites ad Conversionem venientes, ut constat ex cap. un. dist. 53. Deinde vero universim tam laxum probationis terminum ad biennium restrinxit, ut patet, ex lib. 1. Epist. 23. ad Fortunatum Episcopum

Neapolitanum scripta, quæ refertur in cap. 6. C. 19. Q. 3. Christian. Lupus tom. 4. Schol. ad Decretum I. Leonis IX. pag. 290. & seq. & tom. 3. pag. 96. ubi in fine hæc verba subjungit. Ex quo vides, Justiniani de rebus Ecclesiasticis leges Novellas à Romana Ecclesia non fuisse Curatas. Quod epiphonema Boehmerus in sua Adversaria referre non gravetur. Idem Lupus ibidem scribit, discipulos S. Antonii nulla precedente probatione habitu Monastico indutos, & ad professionem admissos fuisse, quin, quod plurimi, inter quos etiam S. Augustinus numerandus est, una cum Baptismo susceperint habitum Monachalem, ac eodem tempore Monachum, simul & hominem Christianum professi sint, idem testis est.

Annus igitur, ut dictum est, hodie ¹⁶ in quacunque Religione, pro Novitiorum probatione præfixus est. c. 16. b. t. Concil. Trid. Sess. 25. de Regul. cap. 11. excepta Societate Jesu, in qua Tyrocinium ante biennium non absolvitur. P. Wiestner b. t. n. 20. item Abbatibus commendatariis, qui post sex menses aut professionem emittere, aut commenda cedere jubentur. Concil. Trident. cit. Sess. cap. 21. excipiuntur etiam quidam Ordines Militares, de quibus consulatur Sanchez lib. 5. Moral. cap. 4. num. 5. Card. de Luca discurs. 46. de Regul. num. 6. Hic Annus debet esse integer, & completus, à su-

G g 2

sce-

sceptione habitus computandus, adeo, ut professio antea facta sit invalida, Concil. Trid. cit. Sess. cap. 11. qua conciliari Constitutione derogatum est cap. 2. § 3. h. t. in 6. cap. 16. Eodem ubi habetur, quod professio ante expletum probationis annum valeat, si tam Novitius, quam illi, penes quos est potestas Novitios ad professionem recipiendi, mutuo consenserint. P. Reiffenstuel h. t. num. 92. Van-Espen J. E. V. part. 1. tit. 25. cap. 2. num. 18. Fagnan. ad cap. 1. de his, quæ vi metusv. num. 29. § 30. Notabile illud ex Barbosa J. E. V. lib. 1. cap. 42. num. 133. refert Van-Espen cit. cap. n. 24. quod, si in aliquibus Religionibus laxius spatium, quam annus pro Novitii probatione sit præscriptum, & anno elapso Novitius profiteatur, professio teneat, tametsi illud tempus longius à Religionis præscriptum nondum sit evolutum, eo, quod statuta illud prolixius temporis spatium sub pœna nullitatis requirere non soleant; Videatur etiam Vincent. Petra tom. 2. Comment. ad Constit. Apost. pag. 525. num. 22. § seqq.

17 Num Annus probationis debeat esse mathematicè completus, controversatur. Affirmativa, utpote profitenti & Religionis favorabilior, etiam inter DD. est communior. Probatur Concil. Trid. Sess. 25. de Regular. c. 15. Professionem illam dicit esse nullam, quam is deposuit, qui minore tempore, quam per annum post susceptum habitum in probatione stetit; atqui, qui anno Novitatus mathematicè non expleto professus est, minore tempore, quam per annum in probatione stetit: ergo &c. Respondent ad hoc argumentum AA. quod Concilium annum

non velit naturaliter, sed civiliter & moraliter spectari, adeoque diem ultimum anni cœptum haberi pro completo arg. l. 3. ff. qui testament. facer. l. 1. ff. de Manumiss. sed contra est: Concilium vult illud tempus spectari, quod profitenti & etiam Religionis favorabilior est. arg. cap. 16. h. t. sed favorabilior est utrique parti, si dicamus Annum Novitatus debere esse mathematicè completum ob libertatem tum voventis, tum Religionis se vicissim obstringentis. Et ideo dies cœptus eo casu habetur pro completo, quando id cedit in commodum illius, cui certum tempus ad aliquid agendum præfinitum est, prout exempla in c. tt. declarant: quando vero illius, cui tempus taxatum est, magis interest, & momenti ultimi habere rationem, hæc fictio juris, ut dies ultimus cœptus habeatur pro completo, locum non invenit. arg. l. 6. ff. de O. § A. & l. 3. § 3. ff. de Minor.

Confirmatur Conclusio efficaciter 18 ex cap. 2. de Regul. in 6. ubi Alexander IV. in Professione Regularium mendicantium ad hoc, ut professio subsistat, requirit, annum probationis elapsum, quod sane verificari nequit, si annus mathematicè nondum sit completus: ergo etiam hodie post Concilium Tridentinum annus ex integro & naturaliter completus requiritur, maxime cum ratio, quam in cit. cap. pro decisionis fundamento allegat Pontifex, hodie quoque subsistat, nimirum, quod annus probationis elapsus maximè in subsidium fragilitatis humane regulariter institutus sit. Denique accedit bina declaratio Cardinalium, professionem ante annum pro-

probationis completum factam annulans, quam refert hujus S. Congregationis Secretarius Fagnanus in *cap. 8. h. t. num. ult.* qui in numeris antecedentibus pluribus argumentis nullitatem ejusmodi acceleratae professionis ostendit. P. Reiffenstuel allegatis aliis ad *h. t. num. 94. & seqq.* P. Wiestner *ibidem num. 25.*

18 Hæc Conclusio specialiter declaratur circa Annum *Bissextilem*, ut, si quis *24. die Februarii* Anni communis Novitiatum auspicatus sit, Anno insequenti, quem supponimus *Bissextilem*, Professionem eadem *die 24. Februarii* valide emitte nequeat, sed in diem sequentem *25.* differri debeat, quia annus probationis alius esse nequit, quam qui communiter à republica taxatus est, Annus vero *Bissextilis* completur *25. Februarii*, cum in tali Anno, saltem in favorabilibus, duo dies pro uno habeantur. *cap. 14. §. 1. de V. S. l. 89. ff. eod.* Fagnan. ad *cap. 7. h. tit. num. 25. & seq.* Vincent. *Petra tom. 2. pag. 525. num. 21.* P. Wiestner *h. t. num. 25. in fin.*

19 Conclusio hætenus asserta sequentem patitur exceptionem, quam reperi apud Miranda in *Manual. Prælat. to. 1. quest. 22. artic. 10. in fin.* Barbof. ad *cap. 16. h. tit. num. 4.* Gonzalez *ibid. num. 1.* scilicet quoad Moniales S. Dominici & quæ illarum privilegia participant; Hæ enim per speciale indultum D. Pii in articulo mortis constitutæ etiam intra annum Novitiatu professionem emitte possunt, eo tamen duntaxat effectu, ut indulgentiarum, aliarumque gratiarum, professis concessarum, participes fieri queant: & ideo, si ex morbo rursus convale-

scant, integrum Novitiatu annum complere, & professionem de novo emitte tenentur: nec etiam vi talis professionis in articulo mortis emissæ Monasterium in bonis Novitiæ succedere, cum præjudicio venientium ab intestato posset, nisi postea convalescens expleto probationis anno expressam professionem emittat. Laudati DD. cui adde Zypæum in *Analyf. h. t. num. 18.*

An annus probationis debeat etiam 20 esse *continuus*, ita, ut, si Novitius intra hoc tempus mutato consilio ad sæculum redeat, paulo post vero pœnitentia ductus ad Monasterium revertatur, Novitiatum denuo inchoare necesse habeat, nec ne? in utramque partem disputatur. Continuitatem desiderant Zypæus *Consult. 18. de Regular.* Fagnan. ad *cap. 8. h. t. num. 27.* Van-Espen *cit. l. num. 21.* & alii, idque colligunt ex verbis Tridentini *cit. cap. 15. ibi, qui minore tempore, quam per annum in probatione steterit.* Rationem addunt, quod regulariter, ubi tempus in jure præscribitur, illud debeat esse continuum, nisi ex subjecta materia contrarium colligi possit. Et ideo, si Novitius sponte sua Monasterium egrediatur, interrupt probationis annum, eumque de novo auspicari tenetur, Fagnanus ad *cap. 7. qui Cleric. vel nov. num. 26.* secus, si ex causa rationabili, putà infirmitatis &c. cum licentia Prælati extra Monasterium moretur. Panormit. ad *cap. 16. h. tit. n. 9.* Miranda *quest. 33. art. 4.* Azor *part. 1. lib. 12. cap. 2. Quest. 8.* Fagnan. ad *cit. cap. n. 38.* ubi testatur S. Congregationem ita resolvisse, quam resolutionem ibidem multis argumentis

confirmat. Ratio est, quod ad valorem probationis satis esse videatur, quod talis Novitius, qui cum Licentia Superioris Monasterium egreditur, in Monasterio fitione juris perseverare censeatur, cum vivat sub Obedientia Prælati etiam extra claustrum constitutus. Similiter ille, qui toto Novitatus anno æger decumbit, absque alia probatione ad professionem admitti potest, quia, quantum in se fuerat, vere integro anno in statu probationis mansit, nisi forte morbus ille per tempus notabile usum rationis abstulisset, quo casu tempus furoris supplendum foret Sanchez *lib. 5. Moral. cap. 4. num. 55.* Pirhing *b. t. num. 47.*

21 Quasi professio post annum probationis emissâ irrita fuerit, forte ob defectum legitimæ ætatis, Novitatus propterea repetendus non est, quoniam & Novitius austeritatem Ordinis expertus jam est, uti & Monasterium mores illius. Sanchez *de Matrimon. lib. 7. disp. 37. num. 45.* imo, si professio etiam propter non impletum tempus annum probationis nulla foret, necesse haud foret, Novitatum de novo inchoare, sed tempus residuum, supplere & postea ratificare professionem sufficeret, quia jus antiquum in *cap. 11. § 12. b. tit.* quoad hoc punctum per Tridentinum correctum non reperitur.

22 Sed quid eo casu dicendum, quo Novitius expleto jam probationis anno ad sæculum redit, forte curandæ valetudinis causa, an, si postliminio, ad Monasterium revertatur, ei annus Novitatus repetendus, novaque probatio subeunda erit? Suarez *de Relig. tom. 3. lib. 5. cap. 15. num. 8.* & Ascan.

Tambur. *de Jur. Abb. tom. 3. disput. 3. quesit. 7. num. 12.* affirmant ex ratione, quod Concilium Trident. *Seff. 25. de Regul. cap. 16.* statuât, ut Superiores Regulares absoluto Novitatus Anno Novitium, si habilis inveniatur, ad Professionem admittant, secus vero è Monasterio ipsum ejiciant, adeoque videatur requirere continuationem Novitatus cum Professione. Ego ab horum AA. opinione eo casu non discedo, quo Novitius longiores moras in sæculo fecisset, & interim vel disciplina in Monasterio aucto rigore mutationem subiisset, aut ipse Novitius cum sæculari vita sæculares quoque mores induisset; secus si nec ex parte Novitii in sæculo commorantis quoad mores Religiosos, nec ex parte Monasterii quoad austeritates quidquam immutatum fuisset, regredientem ad claustrum à nova probatione subeunda liberum pronuntio, quia cessat ratio, ob quam Novitatus reiterari deberet, cum talis Novitius & rigorem Ordinis, ipsa vero religio ejus mores jam satis exploraverit, nec, ut supponitur, interim vel ex parte Novitii, vel ex parte Religionis quædam mutatio acciderit. Ita P. Wiestner *b. t. num. 30. § 31.* Clericatus in *discord. forens. de Regular. discord. 18. num. 12.* & Bordonus *var. resolut. part. 2. resolut. 99. num. 48.* ubi quinque Declarationes Cardinalium pro hac Sententia producit, quas etiam Clericatus *d. l.* recenset. Ac insimul addit, ut talis Novitius de sæculo ad claustrum rediens, per veridicas attestaciones de immutata morum sanctimonia fidem faciat. Nec obstat allegatum *cap. 16. Concil. Trid.* quia ibidem duntaxat ordinat, quid

quid ordinarie circa profitentem fieri debeat, non vero prohibet, ne ex iustis causis aliquod temporis intervalum inter Novitiatum expletum, & ipsam professionem intercedat. Navarrus *de Regular. Consil. 29.* & alii apud Clericat. *d. discord. num. 9.* relati. Haec de tempore Novitiatus. Jam de ipso Novitio, qui vel considerari potest, ut est adhuc Candidatus Religionis, vel ut jam actu in probatione constitutus.

23 Antequam Candidatus ad Religionem admittatur, diligens & exacta inquisitio in ejus indolem, mores, natales &c. instituenda est. „Nihil est, „ait Van-Espen *part. 1. tit. 26. cap. 1. num. 1.* quod ipsam disciplinam moralicam ipsamque Religionem ita „natum sit enervare, imo pessumdare, ac totaliter corrumpere, quam „indiscreta ac præceps ad Religionem non satis probatorum admissio. Quod deinde ex Regula S. Benedicti *cit. tit. 1.* fusius demonstrat.

24 Puncta, super quibus examen institui debet, sunt sequentia I. An Candidatus sit ex servili conditione, *nam neminem servorum suscipi in Monasterium, nisi cum domini proprii licentia* statuerunt PP. Concilii Chalcedonensis relati in *cap. 12. C. 16. Q. 1.* II. An annos pubertatis jam attigerit; licet enim impuberes Religionem ingredi & habitum Regularem assumere possint, Novitii tamen, sive in anno probationis hodie dici non possunt, nisi post annos pubertatis expletos, tum quia prius liberum & sufficiens propriae discretionis arbitrium habere non censentur, tum quia Religionis austeritatem præsertim circa votum castita-

tis recte experiri non possunt. Ut colligitur ex *cap. 8. § 12. h. t.* Sanchez *de Matrim. lib. 7. disput. 37. num. 22.* Azor *part. 1. lib. 10. cap. 2. quest. 4.* & siquidem tales filii impuberes sine consensu suorum parentum Religioso habitu induti, & à Prælatiis recepti fuerint, intra annum à tempore scientiæ libere iterum à parentibus revocari poterunt *cap. 2. h. t.* imo si pubertati proximi fuerint, parentes nequidem unum annum semper habebunt, sed illud tantum tempus residuum, quod usque ad pubertatem deficit, quia adepti pubertate filii etiam sine consensu parentum, qui tantum de honestate, non vero necessitate requiritur *cap. 12. h. t. cap. 2. C. 20. Q. 2.* Religionem amplecti possunt. Sanchez *lib. 4. de Matrim. disput. 18. n. 12.* Van-Espen *d. part. tit. 25. cap. 3. num. 11.* Si vero ultro à parentibus oblatis sint (id quod olim erebrius factum fuisse testatur Regula S. Benedicti) tunc, sicut desponsatione parentum nonnisi puberes facti efficaciter obligantur, si eam nimirum tacite vel expresse ratificent *cap. 8. de Desponsat. impub. cap. un. eod. in 6.* ita etiam ad statum Religionis post annum ætatis 16. consensus illorum tacitus vel expressus requiritur juxta Trident. *d. Sess. 25. cap. 15.* olim vero liberorum impuberum oblatio à parentibus facta illorum ratihabitionem in pubertate non desiderabat, prout indicant textus in *cap. 12. h. t. cap. 3. C. 20. Q. 1.* & erudite demonstrat Christian. Lupus *tom. 2. ad Concil. Trullan. Can. 40. pag. 93. § seq. Natal. Alexander Hist. Eccles. to. 5. sæcul. 6. cap. 6. art. 5. n. 3.* III. An infamia labore, cujus plurimæ species re-

feruntur in *cap. 17. C. 16. Q. 1. l. 2. §. 5. ff. de his, qui not. infam. l. 10. §. fin. ff. ad Leg. Jul. de Adult.* quia ejusmodi maculati homines sicut non admittuntur ad SS. Ordines *cap. 2. §. 17. C. 16. Q. 1.* ita ad Religionem admitti non debent *arg. cap. 1. C. 19. Q. 1.* Accedunt Constitutiones Sixti V. *cum de omnibus Sc.* & Clementis VIII. *Regularis discipline Sc.* Vid. Panorm. ad *cap. 12. de vita Sc. honest. Cleric. n. 2.* IV. An ratiociniis reddendis sive publicis sive privatis sit obligatus, qui his vinculis solutus non est, etiam ad Religionis ingressum aptus esse non censetur, quia ut Sixtus V. *in cit. Constit.* ait: *Facile cedere posset in Religionis opprobrium, in DEI offensam, & scandalum plurimorum.* V. An æ alienum conflaverit, hoc enim prius expungere debet (supposito, quod inpraesentiarum solvendo sit, aut in posterum futurus speretur) quam Religionem ingreditur, quia opus *Consilii*, quod est ingressus Religionis, præponi non debet operi, ad quod quis ex præcepto, & iustitia tenetur. *cc. Constit. Clementis VIII. Sc. Sixti V.* VI. An notabili quodam defectu corporis laboret, qui ipsum ad munia Religionis obeunda impotentem reddat. Hujusmodi quippe vitio affecti sicut à SS. Ordinibus arcentur, *tt. de Corpor. vitiat. Sc.* ita à susceptione habitus regularis removendi sunt. V. S. Thom. 2. 2. *Q. 189. art. 10.* Eximium P. Joann. Bapt. Rottner *cit. tract. Q. 6. art. 2. §. 1. n. 459.* VII. An parentes Candidati gravi necessitate premantur, ex qua spes sit, opera, & adiutorio filii eluctandi, tales ad Religionem admittere vetat *cit. Constit. Clement. VIII. num. 72.* P. Reiffen-

stuel *b. tit. num. 77.* VIII. Etiam de sexu quærendi sunt, summa quippe foret indecentia, ut virorum consortio femina misceretur, & vicissim. Nec est in potestate Religionis alterius sexus hominem in suum contubernium recipere *cap. 21. C. 18. Q. 2.*

Denique in Candidato vel maxime ingenii vires, capacitas, ipseque litterarum profectus hæcenus in scholis haustus explorari debet. Quodsi enim hebeti ingenio appareat, aut literis leviter tinctus, sive id novercantis naturæ fato accadat, sive ex sedulæ applicationis defectu, S. Religionis alumnis adlegi haudquaquam meretur. Quomodo enim ad Ordinis, & Monasterii functiones, ac ministeria rite obeunda aptus erit, quomodo in salute proximi procuranda (qui finis jam prope omnium Religionum est) operam suam bene locaturus sperari poterit, qui necessariis litterarum adjumentis, aut saltem capacitate ad illas addiscendas à natura destitutus est? *Nec indifferenter omnes admittantur ad Ordinem* (sunt gravissima verba Nicolai III. in *cap. exiit, qui semina Sc. de V. S. in 6.*) *sed illi tantum, qui suffragantibus eis litteratura, idoneitate, vel aliis circumstantiis possint utiles esse Ordini, sibi que per vitæ meritum, ac aliis proficere per exemplum.* Væ illis superioribus, qui hac in parte minus cautè procedunt, & bardos, ignaros litterarum, ac idiotas ad Religionem admittunt, quo quid aliud faciunt, quam quod impediunt, ne religio efflorescat, aut in flore conservetur, aut crescat, & e contra in id inconsulta ejusmodi admissione coeperentur, ut religio deslorescat, despici-

stui, aut contemptui habeatur. Monasteria non sunt diversoria stabulandis pecoribus destinata: quem vero alium usum illa præbent, si homines illiterati illud repleant? *Quid homo sine litteris reputatur* (quærit Bernardus religiosæ disciplinæ zelotes, ut nemo magis) *quid est? numquid non pecus, vel hædus? numquid non bos, vel asinus? numquid non equus, vel mulus, quibus non est intellectus?* Ex hac præpostera susceptione oritur alterum malum, videlicet, quod litterati, si qui sunt in religiosa communitate, ab illiteratis odio habeantur, filii lucis à filiis tenebrarum, fugillantur illorum studia, & alto supercilio despiciuntur, quos suspicere, & revereri oporteret. Rem non novam narro: S. Lupus Abbas Ferrariensis, dum adhuc Monachus litteras doceret, de illiteratorum hominum grege ad amicum suum Eginhardum scribens *Epist. 1.* his verbis conquestus est: *Per famosissimum Imperatorem Carolum, cui litteræ eoque deferre debent, ut æternam ei parent memoriam, cæpta revocari ipsarum studia aliquantum quidem extulere caput, satisque constitit veritate subnixum præclarum Ciceronis dictum, honos alit artes, & accenduntur omnes ad studia gloriæ. Nunc oneri sunt, qui aliquid discere affectant, & veluti in edito sitos loco studiosos quosque imperiti vulgò adspectantes, si quid in eis culpæ deprehenderint, id non humano vitio, sed qualitati disciplinarum assignant: ita dum alii dignam sapientiæ palmam non capiunt, alii famam verentur indignam, à tam præclaro opere destiterunt.* Vixit autem hic Præsul doctissimus temporibus Ludovici, sub quo litteræ,

quas Carolus M. pater ejus pone extinctas è tenebris ad lucem revocaverat, rursus elanquere, ut scribunt Severinus Binius in *Not. ad Concil. Cabillon. II. Canon. 3.* & Christian. Lupus to. 6. in *Schol. ad Concil. Roman. V. Can. 18. pag. 119.* sed inquirunt ignorantia patroni: Litteræ non conveniunt cum simplicitate Monastica, dum hæc humilia & abjecta quærere docet, illæ è contra alta petunt, litteratus super candelabrum poni appetit, simplex & humilis sub modio delitescere amat, ille lucem, hic tenebras quærit. Quæ ergo conventio luci ad tenebras? præstat ergo ejusmodi pestes è claustris proscribere, quæ simplicitati Religiosæ oppido fatales existunt. Sic cæci de coloribus. Aliter Mabillonius litteratissimus ille, juxta & Religiosissimus Monachus tom. 3. *Annal. Benedict. Secul. 10.* sensit, ubi ita inquit: *ex litterarum instauratione mores fieri, si non statim meliores, saltem politiores: quæ res magnum comparanda virtuti adjumentum adfert: contra vero ex litterarum neglectu indocilem plerumque ferociam, & indomitam curiositatem oriri, quæ vix ullis monitis, & adhortationibus ad virtutem flecti possit. Sane plures ignorantia corrumpi, quam litterarum cultu, quæ homines saltem humaniores, & ad vitam socialem aptiores reddunt, nemo eat inficias. Elegantem enim doctrinam liberalis quoque natura, & indoles comitari solet. Legatur, iterumque legatur celebris ille tractatus, quem de studiis Monasticis famosissimus hic Author in Reipublicæ tum litterariæ, tum Monasticæ bonum divulgavit, ubi in parte I. per 16. Capita luculentissimis Argumentis*

Hh

de-

demonstrat, Monachis non modo studia convenire, sed usque adeo necessaria esse, ut sine eorum praesidio ipsa Religiosa perfectio nec obtineri, nec status Monasticus in suo flore & vigore conservari valeat. In II. dein parte varia studiorum genera exponit, ac Ordinem, modumque in quolibet eorum proficiendi docet, nec non Criticæ (quod studium hodie nonnulli sciolii incaute arripiunt) castigatissimas Regulas tradit. In III. demum parte finem studiorum, quem litterarum cultores quicumque, maxime tamen Monachi, sibi praefigere debeant, designat, ac subinde Syllabum omnium difficultatum, quæ in Lectione Conciliorum, Patrum, & Historiæ Ecclesiasticæ occurrunt, secundum Ordinem, & seriem sæculorum describit, annotatis Authoribus, qui has Quaestiones de industria pertractant, & criticis observationibus elucidant. Tractatum hunc infinita eruditione repletum, omnique commendatione superparem, distractis jam pone exemplaribus omnibus, secundis curis castigatorem, auctiorem, notisque novis illustriorem propediem in lucem proferet mathematicum hic Professor, Eximius P. Anselmus Desing ab eruditis varii argumenti opusculis jam alias notissimus.

26 Ut porro ad priora redeamus, moventur superiores in Decreto Clementis VIII. super receptione Novitii Anno 1602. die 19. Maji ut diligenter ex candidatis exquirant, quo spiritu, qua mente, & voluntate id regularis vite genus elegerint, quem sibi finem proposuerint, num zelo melioris frugis, ac perfectioris vite, & ut DEO liberius

famulari possint, an potius levitate, vel humano aliquo affectu, aut inordinato animi ducantur? Nam, ut bene agnovit Justinianus in Nov. 5. cap. 2. Non facilis est vite mutatio, sed cum anime labore fit, unde idem ibidem statuit, ut Reverendissimi Abbates ex Candidatis expiscantur, unde eis desiderium vite singularis accesserit: & discantes ab eis, quia nulla maligna occasio ad hoc eos adduxit, habere eos inter eos, qui adhuc docentur, atque monentur, & experimento percipere eorum tolerantiam, & honestatem. Super recensitis subinde punctis examen prævium à superioribus instituendum esse præcipit Clemens VIII. in d. Bulla cum ad Regularem &c. & Sixtus V. insuper in Bulla cum de omnibus &c. præcipitatas & temerarias ejusmodi admissiones in superioribus gravibus poenis vindicari jussit. Vid. Hæftenum lib. 4. tract. 2. disquisit. 2. & 3. ubi causas recenset, ex quibus nonnunquam inutiles, & minus idoneos assumi contingat. P. Reiffenstuel h. t. num. 83.

Quæres, penes quem sit potestas 17 Candidatos ad Novitiatum recipiendi? communiter solent AA. hanc Quaestionem ex statutis, vel consuetudinibus, vel privilegiis cujuslibet Ordinis, aut Monasterii decidere. Jure quippe communi de hoc puncto nihil certi cautum est, unde ipse Bonifacius VIII. desuper consultus in cap. ult. h. t. in 6. consuetudinem attendendam esse monet. In Ordine S. Benedicti insistendo litteræ Regulæ res expedita est, nam in cap. 3. præcipit S. Legislator, ut Abbas causas graviores, quibus procul dubio susceptio Novitii annumeranda est, tractet cum Consilio Capituli,

tuli, unde spreto consilio fratrum si Candidatum suscipiat, susceptio non tenet *arg. cap. 4. § 5. de his, quæ sunt à Prælat.* quia vero vota Capitularium in hoc casu non sunt *decisiva*, sed duntaxat *consultiva*, idcirco Prælati Consilium Capituli citra nullitatis periculum præterire quidem nequit, illud tamen sequi non tenetur. Tamburin. de *J. Abb. tom. 3. disput. 6. Q. 1. num. 6.* Dixi: *insistendo literæ Regule*, nam si aliter habeat locorum consuetudo, illi standum erit. Interim prudenter nunquam aget Prælati, qui in susceptione Novitiorum nequidem seniorum consilium exquireret: nam, ut ait Hæstius lib. 3. tract. 5. *disquisit. 6. Novitium ita indutum aliis redderet odiosum*, & periculo rejectionis tempore imminentis professionis exponeret, seque aliorum iudiciis, tanquam, qui sibi nimium præsidat, objiceret, & deceptioni ab ipso exordio occasionem præberet. Vid. hanc Quæstionem latius examinantem P. Rottner *cit. tract. Q. 6. art. 1. à num. 373.* & Tambur. *cit. disput. per tot.*

28 De Novitii institutione, & probatione, uti & de Magistro Novitiorum nihil attinet dicere. Hujus qualitates, uti & modus Novellos Tyrones probandi graphice depinguntur in Bulla Clementis VIII. quæ incipit: *cum ad Regularem &c.* quamque exhibet P. Reiffenstuel *h. t. n. 88. & seq.*

29 Ut porro libertati egressus, quam ante professionem valide emissam Novitii non amittunt, PP. Concilii Tridentini de meliori prospicerent, ipsam libertatem disponendi de rebus suis liberaliter restrinxerunt, ut omnem renuntiationem, aliâve dispositionem à

Novitio ante ultimum annuæ probationis bimestre factam, quæ egressum quomodolibet retardare, aut difficilem reddere posset, cassam, & irritam esse jusserint. Tenor hujus Constitutionis *Sess. 25. de Regular. cap. 16.* ita habet: *Nulla quoque renuntiatio, aut obligatio ante facta, etiam cum juramento, vel in favorem cujuscunque causæ pie valeat, nisi cum licentia Episcopi, vel ejus Vicarii fiat intra duos menses proximos ante professionem: ac non alias intelligatur effectum sortiri, nisi secuta professione. Aliter vero facta, etiamsi cum hujus favoris expressâ renuntiatione, etiam jurata, irrita sit, & nullius effectus.* Quanquam vero Conciliaris hæc Constitutio verbis fat claris videatur esse concepta, multis nihilominus dubitationibus ansam præbuit, ut videre est apud Barbof. in *Collectan. ad d. cap. Trid.* & alios interpretes *ad h. t.* Nos genuinum sensum dictæ Constitutionis per distinctas Quæstiones eruere cogitamus.

Quæres I. Quænam renuntiationes vel obligationes Novitiorum hac Constitutione irritentur? Resp. omnes renuntiationes, & contractus *gratuitos*, quibus eorum bona aut jura notabiliter diminuuntur, aut quibus minus recipitur, quam datur, quo pertinent donationes inter vivos in notabili quantitate, & irrevocabiliter ab ipsis factæ, renuntiationes publicorum officiorum, vel beneficiorum, quæ antecederent possederant, item remissiones, & liberationes, v.g. qua tutor vel curator à reddendis rationibus deobligatur: contractus vero *onerosos* v.g. emptionis venditionis, locationis, permutationis &c. quibus non minus re-

H h 2

cipi-

capitur, quam datur, aut certe majus non est periculum jacturæ, quam spes lucri sit: item testamenta, codicillos, mortis causa donationes, aliasque dispositiones revocationi obnoxias hac conciliari dispositione non comprehendendi. Ratio utriusque membri est, quod per priores dispositiones, utpote patrimonium Novitii multum attenuantes conditio ejusdem deterior, ipsæque egressus oppido difficilis reddatur, quod non accidit in posterioris generis dispositionibus, ut patet: ergo. Barbof. ad cit. cap. 16. Trident. num. 3. & seqq. Gutierrez QQ. CC. lib. 2. cap. 1. num. 26. Zypæus in *Analyf.* ad h. t. num. 27. Fagnan. ad cap. penult. h. t. num. 19. ubi ostendit, per Concil. Trid. d. cap. derogatum fuisse cap. 4. h. t. in 6. quod permisit Episcopo facultatem conferendi beneficium ejus, qui Religionem ingreditur, infra annum probationis alteri, si ad id ipsius Novitii accesserit consensus.

31 Quæres II. An donationes, renuntiationes, cessiones &c. quæ fiunt à Candidato adhuc in sæculo commorante, intuitu tamen Religionis, quam paulo post ingredi apud se constituit, sub hoc Decreto Conciliari comprehendantur, adeoque irritæ, & cassæ sint? Resp. probabiliter non comprehendendi. Ratio est, quod Concilium Tridentinum expresse loquatur de Novitiis, adeoque Ordinem jam ingressis, id quod colligitur tum ex Rubrica de *Regularibus*, sub qua istud cap. 16. est collocatum, tum quod hic textus continuet sensum in *preced. cap.* per illa verba initialia: nulla QUOQUE renuntiatio &c. quæ particula quoque est copulativa, & sequentem dispositio-

nem cum præcedenti conjungit. Jam vero in præcedente Capitulo sit duntaxat mentio de Novitiis jam actu religionem ingressis per illa verba: post susceptum habitum in probatione steterit &c. ergo etiam cap. subsequens de iis exaudiendum est. Accedit, quod hic versemur in jure correctorio, nam ante Concilium Tridentinum ejusmodi renuntiationes à Novitiis factæ valuerunt per cit. cap. 4. h. t. in 6. ergo strikte accipiendum, nec quod de Novitiis statutum, ad Candidatos extendendum est. arg. cap. 28. de R. J. in 6. Et ita sentiunt Card. de Luca de *Regular. discurs.* 58. num. 7. & discurs. 59. ubi hanc Sententiam Rotæ Decisionibus sæpius firmatam, & cõmuni DD. calculo receptam esse testatur. Pasqualigo in *Observat. ad Controvers. inter Episc.* & *Regular. Laureti de Franchis part. 1. num. 26. & in QQ. CC. qu. 273. num. 3. cent. 3.* de eadem communi deponens Barbof. in *Collect. ad d. cap. 16. Concil. Trid. num. 18.* cum aliis bene multis, quos ibidem recenset. Qui Decretum Concilii etiam ad renuntiationes in Sæculo factas extendunt, quos inter est Menoch. de *Arbitr. cent. 5. casu 436. num. 5.* Navarr. *Consil. 81. de Regul. Azor part. 2. lib. 2. cap. 20. Q. 6.* Zypæus ad h. t. n. 29. & alii, hoc duplici nituntur fundamento I. quod Concilium generaliter loquatur de renuntiationibus ante professionem factis, adeoque etiam de illis, quæ factæ sunt à Candidatis in sæculo adhuc existentibus, sed proxime ingressuris, qui suo modo jam Novitiis parificantur, cum cingendus in favorabilibus habeatur pro cincto. arg. l. 21. ff. de *testam.* II. Quod etiam hoc

hoc casu idem periculum difficilius regressus militet, cum talis Candidatus per præcipitatas id genus donationes, resignationes &c. sibi procul dubio regressum duriores reddere valeat, ut quid igitur, ubi eadem est ratio, non valeat eadem dispositio? sed ad utrumque facilis est responsio. Ad I. quidem negando, Decretum hoc in tam generalibus terminis fuisse conceptum, sed pro Novitiis actu in probatione constitutis emanasse, & cum hæc Constitutio juris antiqui sit correctoria, ad Candidatos extendenda non est. Ad II. itidem negamus eandem utrobique subesse rationem, nam in posteriore hypothese potius difficilis reddi videretur ingressus, quam egressus, ut consideranti patebit. Nec est, quod inconsulta ejusmodi resignatio, vel donatio in sæculo facta Novitium, quasi invitum Religioni mancipare videatur. Nam vel beneficio restitutionis in integrum libertatem egressus suo modo ademptam sibi adhuc querere posset *arg. l. 26. §. 9. ff. ex quib. caus. major.* vel etiam citra hoc remedium extraordinarium via ordinaria indemnitati suæ consulere, donationem revocando, utpote sub conditione professionis emittendæ factam, quæ tamen secuta non est. Vid. P. Wiestner *h. t. num. 56. & seq.*

32 Quæres III. An renuntiatio donatio &c. subsistat, quando illa intra ultimum probationis bimestre quidem facta, ipsa tamen professio post intervallum aliquot mensium primum subsequuta fuit? Propositus fuit iste casus S. Congregationi Cardinalium (ut refert Fagnanus ad *cap. penult. h. tit. num. 19.*) & quanquam Navarrus de-

super consultus resignationem beneficii taliter factam valere responderit, nihilominus major pars Cardinalium contrarium sensit, re ad sanctissimum delata, is Sententiam Navarri approbavit, ex ratione ab hoc Authore allata, quod Decretum Concilii respexit ad tempus à jure constitutum, quo ordinarie, ac regulariter professio emit- ti solet, non vero ad tempus, quod ex accidenti prorogatur, cum etiam hoc casu fini Tridentini, qui fuit, ne talis dispositio temere & inconsulte, sed probatis Religionis difficultatibus post decem menses in probatione exactos fiat, abunde satisfieri videatur. Et ita quoque sentiunt Barbosa in *Collet. ad d. cap. 16. Trid. num. 37.* Pasqualigo *l. cit.* Sanchez ad *Præcept. Decalog. lib. 7. cap. 5. num. 55.* Franc. Leo *cit. cap. num. 39.* Card. de Luca *cit. discurs. 59. num. 5.* Zypæus ad *b. tit. num. 29.* Van-Espen *part. 1. tit. 25. cap. 4. n. 17.*

Quæres IV. An renuntiatio à Novitio facta ultima die mensis decimi tanquam valida sustineri possit? Resp. negativè. Ratio est, quod Concilium pro forma renuntiationis inter alia, etiam præscribat, ut fiat *intra duos menses proximos ante professionem*; renuntiatio autem facta ultima die mensis decimi non potest dici facta *intra duos menses proximos ante professionem*: ergo subsistere nequit: & ideo hi duo ultimi menses mathematicè, hoc est, de momento in momentum computari debent, ita ut habeatur ratio dierum mensis, prout in Calendario occurrunt, adeoque si v. g. mensis undecimus ipsam professionem præcedens sit *Februarius*, dies 28. aut, si *An-*

H h 3

nus

nus Bissextilis fuerit, 29. computari, & numerari debent. Videatur Lauretus de Franchis *cit. tract. part. 2. Quest. 44. num. 1.* & ejus additionator Pasqualigus *num. 3.* computationem illius bimestris moraliter esse faciendam judicat Zerola *in prax. Episc. part. 1. V. Monachus in fin.* Zecchus de Republ. Eccles. tit. de Regul. cap. 3. num. 14. quorum opinio vel ideo sequelam non persuadet, quod contrarium à S. Congregatione Cardinalium die 22. Jan. 1677. decisum fuisse referatur apud Aldan *in Compend. Canon. Resolut. lib. 4. tit. 3. num. 8.*

34 Quoniam in sæpe citato Decreto renuntiationes, vel aliæ obligationes non aliter dicuntur esse validæ, quam si fiant cum consensu Episcopi, vel ejus Vicarii; hinc pro uberiori explicatione hujus Decreti notandum est I. quod sub nomine Episcopi veniat quoque Prælatus jurisdictionem quasi Episcopalem habens, intra cujus territorium Novitii renuntiantis Monasterium situm est II. Etiam Capitulum Cathedralis Sede vacante. III. Non tamen Prælati Regulares Monasteriorum, etiam exemptorum, quia Concilium expresse meminit licentiæ ab Episcopo impetrandæ. IV. Hanc Licentiam etiam dare potest Vicarius Episcopi, vel

Sede vacante Vicarius Capituli. V. Ut valeat renuntiatio, Licentia debet esse obtenta, nec sufficit duntaxat petita, in scriptis tamen ut detur, nullibi cautum legitur. Barbof. *in Collect. ad cit. c. 16. Trid. num. 23. & seqq.* Tambur. *disput. 6. Q. 10. n. 1.* Lauretus de Franchis cum suo Addition. *part. 2. Q. 43. num. 1. 2. & 3.* & alii apud hos relati. Hodie tamen Licentiam in ejusmodi renuntiationibus ab Episcopo vel ejus Vicario amplius non petitis est experientia multarum Religionum, adeoque quoad hoc requisitum Decreto Concilii per consuetudinem contrariam derogatum fuisse testantur. Rodriquez *in Summa part. 2. cap. 7. num. 1.* & Lezana apud P. Wiestner *h. t. num. 69.* nec ut irrationabilem, supposito, quod legitime præscripta sit, reprobendam censent Sanchez, Vega, & Fr. Emmanuel in summa, relati à Barbof. *ad d. cap. 16. num. 28.* & Pasqual. *in addit. Lauret. de Franch. Q. 43. num. 4.* Cætera, quæ circa hoc conciliare Decretum disputari possunt, elucidata reperies apud laudatum Tamburinum *disput. 6. Q. 10. & seqq.* Fagnan. *ad cap. penult. h. t.* Van-Espen *cit. tit. 25. cap. 3.* P. Wiestner *h. t. artic. 4.* P. Reiffenstuel *h. t. §. 5.*

§. III.

De Professione Religiosa.

SUMMARIA.

35. 36. Professio Religiosa, quæ post annum Tyrocinii exactum emitti solet, describitur. 37. Forma profitendi quoad substantiam in omnibus Religionibus est uniformis, licet quoad accidentia variet. 38. Professio alias est expressa alia tacita, utraque explicatur. 39. Quomodo nulliter facta reconvalidetur?